

Громадська організація «Науково-аналітична спілка»

**Збірник тез доповідей
Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**СТАЛИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, СМАРТ РОЗВИТОК: НАУКОВІ
ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ І
ЛОКАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ**

24 жовтня 2025 р.

**Тернопіль
2025**

УДК 330.3:504:316.42:004.738.5
JEL: O10, O18, O30, Q01, Q56, R11, H43, I38

Внесено до Плану проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні (посвідчення № 593 про реєстрацію проведення заходу від 18 липня 2025 р.)

Розглянуто та затверджено на зборах громадської організації «Науково-аналітична спілка» (протокол № 2 від 20 жовтня 2025 р.)

Редакційна колегія: **Віталій РУДАН** – кандидат економічних наук, Голова громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Тарас БОРИС** – член правління громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Іван БУРТНЯК** – доктор економічних наук, професор, член громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Наталія КОЗЬМУК** – кандидат економічних наук, доцент, член громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Малюта ЛЮДМИЛА** – доктор економічних наук, професор, член громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Тарас МАРШАЛОК** – доктор економічних наук, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Хмельницького національного університету; **Віталій ПИСЬМЕННИЙ** – доктор економічних наук, доцент, заступник Голови громадської організації «Науково-аналітична спілка»; **Андрій ТИМКІВ** – кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені Сергія Юрія НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», ревізор громадської організації «Науково-аналітична спілка».

Відповідальний за випуск: **Віталій РУДАН** – кандидат економічних наук, Голова громадської організації «Науково-аналітична спілка».

С 11 **Сталий, інклюзивний, смарт розвиток: наукові підходи до вирішення сучасних глобальних і локальних викликів: Збірник тез доп. Другої Всеукр. наук.-практ. конф. (24 жовтня 2025 р., м. Тернопіль). Тернопіль: ГО «Науково-аналітична спілка», 2025. 95 с.**

У збірнику тез доповідей конференції представлено дослідження та практичні рішення, що сприяють сталому, інклюзивному та смарт розвитку в умовах сучасних викликів. У ньому висвітлено новітні наукові досягнення, інноваційні підходи та їх інтеграцію для ефективного вирішення актуальних глобальних і локальних проблем.

УДК 330.3:504:316.42:004.738.5

За стиль, редакцію та достовірність поданих матеріалів конференції несуть відповідальність їх автори.

Електронна пошта: confngosau@gmail.com
Вебсайт: <https://www.ngosau.com/konferenciya>

ЕФЕКТИВНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА	60
Ярослав ПРИШЛЯК	
ПІДПРИЄМНИЦТВО 4.0: ІННОВАЦІЇ, ДАНІ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА НОВИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ	62
СЕКЦІЯ 5. БАНКИ І БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Віталій РУДАН	
ESG-РИЗИКИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТА В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	65
Тарас ЛИСЕНКО	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МЕХАНІЗМІ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКІВ	67
Віталій КАРПІ	
ЦИФРОВІЗАЦІЯ HR-МЕНЕДЖМЕНТУ В БАНКАХ	70
СЕКЦІЯ 6. БЮДЖЕТНИЙ МЕХАНІЗМ	
Тарас МАРШАЛОК	
МЕТОДИКА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ КРАЇНИ	73
Віталій ПИСЬМЕННИЙ	
ДИСКРИМІНАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВСТАНОВЛЕННЯ СТАВОК І ПІЛЬГ ЗІ СПЛАТИ ТУРИСТИЧНОГО ЗБОРУ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ	75
Андрій КОВАЛИК	
ОПТИМІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ	78
Степан НЕТЕФОР	
УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ	80
СЕКЦІЯ 7. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	
Соломія ДОРОШ	
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	83
СЕКЦІЯ 8. ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЛОКАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ	
Микола БУРМАКА	
КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ЕКОНОМІЦІ КОСМОСУ	86
Дмитро ШУМІЛОВ, Микита ВОРОХОБІН, Олександр ГАЛАМУТЬКО	
ЗМЕНШЕННЯ РІВНЯ НАВІГАЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ ШЛЯХУ МОРСЬКОГО СУДНА НА ОБШИРНОМУ МІЛКОВОДДІ	91

інтеграція з макропрогнозом та висока точність у кризових умовах. Серед обмежень – залежність від експертних оцінок, обмежене охоплення малих податків і відсутність автоматизованого калібрування параметрів. Водночас ці недоліки компенсуються можливістю оперативного оновлення і високою практичною корисністю.

У підсумку, запропонована методологія демонструє високу ефективність, точність і адаптивність у складних умовах воєнної економіки. Вона поєднує макроекономічну логіку, стратегічне мислення та гнучкість експертного прогнозування. Подальші дослідження передбачають розширення охоплення на місцеві податки, автоматизацію обчислень і створення інтерактивних сценарних панелей у рамках BOOST-професійного аналізу бюджетів.

Література:

1. Martynenko V. Scenario Approach in Forecasting Tax Revenues of the State Budget of Ukraine. *Economics Ecology Socium*. 2019. № 3. С. 27–34.
2. Bedrynets M. System of Tax Revenues Forecasting in Ukraine: Theory and Reality. *University Economic Bulletin*. 2019. № 42. С. 171–179.
3. KSE Institute. Ukraine Macroeconomic Handbook (Oct. 2024). URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/10/UA_Macro_Handbook_Oct2024-1.pdf.
4. KSE Institute. Ukraine Macroeconomic Handbook (Jan. 2025). URL: https://kse.ua/UA_Macro_Handbook_Jan2025.pdf.

Віталій ПИСЬМЕННИЙ

*доктор економічних наук, доцент
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя*

ДИСКРИМІНАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВСТАНОВЛЕННЯ СТАВОК І ПІЛЬГ ЗІ СПЛАТИ ТУРИСТИЧНОГО ЗБОРУ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17370490>

У сучасних умовах розвитку туристичної галузі питання справедливого та збалансованого туристичного оподаткування набуває особливої актуальності. Туристичний збір як спеціальний місцевий податковий платіж виконує дві взаємопов'язані функції: фіскальну, спрямовану на формування доходів місцевих бюджетів, та регулюючу, що впливає на розвиток туристичної інфраструктури. Разом з тим правове регулювання ставок і пільг зі сплати туристичного збору демонструє наявність колізійних положень і диференційованих підходів, що створює потенційні ризики дискримінаційного ставлення до окремих категорій туристів.

Так, у підпункті 268.2.2 Податкового кодексу України закріплено вичерпний перелік осіб, звільнених від обов'язку сплати цього податкового платежу (табл. 1). Водночас аналіз змісту зазначеної норми свідчить про її орієнтацію на ідентифікацію платників серед фізичних осіб. Такий висновок

підтверджується мовно-лексичною структурою положень підпункту, зокрема, вихідною конструкцією, визначеною у підпункті 268.2.1, яка охоплює громадян України, іноземців та осіб без громадянства. Це зумовлює персоніфікацію податкового обов'язку у сфері туристичного оподаткування саме за фізичними особами.

Таблиця 1

Рекомендації з удосконалення правового регулювання ставок і пільг зі сплати туристичного збору

Положення Податкового кодексу України	Рекомендації
268.2.2. Платниками збору не можуть бути особи, які: є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади	<i>Замінити на:</i> 268.2.2. Платниками збору не можуть бути особи, які: є) прибули на лікування, оздоровлення, реабілітацію до дитячих лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів
268.2.2. Платниками збору не можуть бути особи, які: ...	<i>Доповнити:</i> 268.2.2. Платниками збору не можуть бути особи, які: и) належать до родин військовослужбовців, які загинули, зникли безвісти або перебувають у полоні
268.3.1. Ставка збору встановлюється... у розмірі до 0,5 відсотка – для внутрішнього туризму та до 5 відсотків – для в'їзного туризму від розміру мінімальної заробітної плати...	<i>Замінити на:</i> 268.3.1. Ставка збору встановлюється... у розмірі до 0,5 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати...

Водночас у підпункті «є» згадуються дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади, які, відповідно до загальноприйнятої класифікації, належать до організаційно-правових форм юридичних осіб. Така невідповідність між предметом правового регулювання, яким є фізичні особи, та фактично зазначеними суб'єктами – юридичними особами – зумовлює правову невизначеність. Зокрема, виникає запитання: чи стосується звільнення осіб, які перебувають у цих закладах, чи самих закладів як податкових агентів? Існуюча правова конструкція не містить чіткої відповіді, що створює ризик неоднозначного тлумачення положень підпункту «є».

Також підпункт 268.2.2 Податкового кодексу України, в якому подано перелік осіб, звільнених від сплати туристичного збору, містить переважно соціально вразливих груп населення. При цьому у ньому немає членів родин військовополонених, зниклих безвісти та загиблих захисників України, що в контексті сучасних умов збройної агресії російської федерації проти України є нормативно-правовою прогалиною. Відсутність такої норми призводить до соціально-правового дисбалансу, оскільки зазначені категорії громадян перебувають у надзвичайно вразливому матеріальному й емоційному стані та потребують особливого правового захисту.

Досліджуючи особливості запровадження податкових пільг у період дії правового режиму воєнного стану, слід підкреслити, що зазначені категорії осіб потребують підвищеного рівня державного захисту, що відображено у низці

нормативно-правових актів України, зокрема у сфері соціального забезпечення, охорони здоров'я та інших. Не закріплення гарантій у підпункті 268.2.2 Податкового кодексу України створює дисбаланс у правовому регулюванні та суперечить принципам єдності державної політики у сфері соціального захисту родин військовослужбовців, які загинули, зникли безвісти або перебувають у полоні.

У підпункті 268.3.1 Податкового кодексу України передбачено диференціацію ставок туристичного збору залежно від форми туризму – внутрішнього або в'їзного. При цьому ставка для внутрішнього туризму вдсятеро нижча за ставку для в'їзного туризму. Така регулятивна конструкція містить ознаки дискримінаційного підходу щодо іноземних туристів, оскільки формує економічні бар'єри для їх перебування на території України. Це не відповідає принципу рівності платників перед законом і вимогам міжнародного права, які забороняють встановлення фіскальних обмежень за ознакою громадянства або країни походження особи.

В умовах глобалізації та високої конкуренції між державами за туристичні потоки встановлення підвищеної ставки туристичного збору для іноземних відвідувачів підриває зусилля України щодо інтеграції у світовий ринок туристичних послуг і створює репутаційні ризики для іміджу держави як відкритого та гостинного туристичного напрямку. У зв'язку з цим виникає потреба в перегляді ставок туристичного збору з метою уніфікації підходів до оподаткування усіх категорій туристів без дискримінації за ознакою внутрішнього або в'їзного туризму. Це дозволить забезпечити баланс інтересів держави, суб'єктів туристичної діяльності та споживачів туристичних послуг.

Для усунення виявлених проблем доцільно уніфікувати та гармонізувати пільги і ставки туристичного збору. З одного боку, це дозволить забезпечити збалансований, прозорий та прогнозований режим сплати податкового платежу, який поєднує фіскальні інтереси органів місцевого оподаткування, економічні стимули для розвитку туристичної галузі та соціальний захист громадян, а з іншого – створить умови для підвищення ефективності державної політики у сфері туризму, зміцнення іміджу України як гостинної та відкритої держави, забезпечить вищий рівень правової визначеності для учасників туристичного ринку.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n6524>.